

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/150/2017
Identifikačné číslo spisu: 1114208886
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1114208886.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Štefana Kovára, trvalým pobytom v Trenčianskej Teplej, Vážska 261/13, zastúpeného JUDr. Ľubomírom Müllerom, euroadvokátom, so sídlom v Prahe, Symfonická 9, Česká republika, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o náhradu nemateriálnej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10C/58/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. apríla 2017 sp. zn. 8Co/658/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súde Bratislava I dňa 24. marca 2014 domáhal, aby žalovanej bola uložená povinnosť nahradiť mu nemateriálnu ujmu vo výške 6 000 € s príslušenstvom. V žalobe uviedol, že rozsudkom Nižšieho vojenského súdu Bratislava z 28. novembra 1951 sp. zn. Vt 385/51, bol uznaný vinným z trestného činu vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270 ods. 1 písm. b/ zákona č. 86/1950 Zb. a odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov nepodmienečne. Okresný súd Bratislava I uznesením z 22. februára 2010 sp. zn. 7Nt/1/2009 povolil obnovu konania vo veci vedenej proti žalobcovi, pričom zrušil výrok o vine a treste uložený mu rozsudkom Nižšieho vojenského súdu Bratislava sp. zn. Vt 385/51-B z 28. novembra 1951, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad, s odôvodnením, aby súd preskúmal, či v danom prípade žalobca bol vojakom v činnnej službe a či vôbec bol špeciálnym subjektom trestného činu. Následne uznesením Okresný súd Bratislava I z 29. júna 2012 sp. zn. 7Nt/1/2009 trestné stíhanie proti žalobcovi zastavil z dôvodu ustanovenia § 215 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Dňa 21. januára 2013 požiadal žalovanú o odškodnenie, okrem iného aj o náhradu nemateriálnej ujmy za neoprávnené väznenie a nedôslednú rehabilitáciu vo výške 6 000 €. Žalovaná mu nárok titulom náhrady nemateriálnej ujmy odmietla poskytnúť. Žalobca sa nároku na priznanie nemateriálnej ujmy domáhal na základe výsledkov konania vedeného podľa všeobecných predpisov pre trestné konanie a nie

v zmysle ustanovenia § 23 zákona č. 119/1990 Zb.

2. Rozsudkom z 27. apríla 2015 č.k. 10C/58/2014-94 Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Zároveň zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania vedeného Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 10C/58/2014 do právoplatného skončenia konaní vedených pod sp. zn. 10C/197/2012, sp. zn. 21C/112/2012, sp. zn. 8C/157/2012, sp. zn. 16C/16/2013, sp. zn. 11C/183/2013, sp. zn. 4C/196/2012, sp. zn. 16C/178/2013, sp. zn. 16C/58/2014 vedených Okresným súdom Bratislava I.

2.1. Vychádzal zo zistenia, že rozhodnutím bývalého Nižšieho vojenského súdu Čj.Vt:385/51-B z 28. novembra 1951 bol žalobca uznaný vinným, že dňa 1. novembra 1951 u útvaru v Senici v úmysle nekonať vojenskú základnú službu z náboženských dôvodov odmietol si obliecť vojenskú rovnošatu, teda úmyselne sa vyhol plneniu služobnej povinnosti tým, že sa odvolával na svoje náboženské presvedčenie, čím spáchal trestný či vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. a bol odsúdený podľa § 270 ods. 1 Tr. zák. k trestu odňatia slobody na 6 mesiacov nepodmienečne. Uznesením z 29. júna 2012 sp. zn. 7Nt/1/2009, právoplatným 7. decembra 2012 bolo trestné stíhanie voči žalobcovi zastavené. Takto ustálený skutkový stav veci súd prvej inštancie po právnej stránke, v súlade s ustanovením § 27 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z., posúdil podľa § 27, § 28 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. a tiež podľa § 135 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Poukázal na to, že žalobca bol odsúdený k trestu odňatia slobody rozhodnutím Nižším vojenským súdom č.k. Vt.385/51-B z 28. novembra 1951 a v jeho prípade bolo potrebné aplikovať ustanovenia zákona č. 82/1968 Zb. o súdnej rehabilitácii, na obsah ktorého odkazuje zákon č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v ustanovení § 28, nakoľko rozhodnutie, ktorým bol žalobca odsúdený k trestu odňatia slobody bolo vydané pred nadobudnutím zákona č. 58/1969 Zb. Obidva zákony boli prijaté bývalou ČSFR pred ratifikáciou Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, ktorý bol dojednaný v Ríme 4. novembra 1950, ako aj pred prijatím Ústavného zákona č. 23/1991 Zb. z 9. januára 1991, ktorým sa uviedla Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky do právneho poriadku ČSFR. V tejto súvislosti súd konštatoval, že ak by Slovenská republika chcela rehabilitovaným občanom priznať aj nárok titulom nemajetkovej ujmy, tento nárok bol uvedený v zákone č. 82/1968 Zb. o súdnej rehabilitácii, resp. v zákone č. 58/1969 Zb. Česká a Slovenská Federatívna Republika vstúpila do Rady Európy v roku 1992 a Dohovor ratifikovala dňa 19. marca 1992. Dohovor bol následne uverejnený v oznámení Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb. Dohovor sa pre Slovenskú republiku stal záväzným 1. januára 1993, a to aj napriek tomu, že po zániku Česko-Slovenska sa Slovenská republika musela o členstvo v Rade Európy opätovne uchádzať. Dodatkový protokol č. 11 bol uverejnený v Oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 102/1999 Z.z. Ústavným zákonom č. 23/1991 Zb. z 9. januára 1991 sa uviedla Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky do právneho poriadku ČSFR ako Ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Okresného súdu Bratislava I č.k. 9C/111/2009-73, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2011 sp. zn. 8Co/85/2011, ktorými súdy rozhodovali o totožnej právnej veci. Uvedenými rozsudkami bola žaloba o priznanie nemajetkovej ujmy zamietnutá z dôvodu, že aj keď je nespornou skutočnosťou, že zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v ustanovení § 23 ods. 1 uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, výslovne nárok na priznanie nemateriálnej ujmy neupravuje, a preto nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahrádzať činnosť zákonodarcu a priznávať v občianskom súdnom konaní aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú fyzickým, prípadne právnickým osobám, pretože by tým neprípustne prekročili hranice delby moci medzi súdnou a zákonodarnou mocou vymedzené Ústavou Slovenskej republiky, resp. predtým Ústavou ČSFR. Odvolací súd ďalej vo svojom rozhodnutí uviedol, že pokiaľ by zákonodarca v danom prípade mienil nárok na nemajetkovú ujmu zaradiť do právnych predpisov, upravujúcich zodpovednosť štátu za vznik škody titulom nezákonného rozhodnutia, resp. nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci, je nepochybné, že by tak pri ich prijatí, prípadne neskôr pri prijatí novely zákona urobil. Pokiaľ tak však nespravil sám v rámci vlastnej ústavnej a zákonnej kompetencie, nemôže jeho vôľu nahrádzať

orgán súdnej moci pri aplikácii práva v súdnom konaní. Zároveň zdôraznil, že Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj Listina základných práv a slobôd boli ratifikované bývalou ČSFR až po prijatí zákona č. 82/1968 Zb., zákona č. 58/1969 Zb. a v kontexte s citovaným rozsudkom ESĽP z 28. septembra 2004, obsahom ktorého je súd viazaný podľa § 135 ods. 1 O.s.p., nie je možné uplatnený nárok priznať v zmysle článku 5 ods. 5 Dohovoru, a ani článku 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ani v zmysle článku 10 Listiny základných práv a slobôd. Rozsudok ESĽP vo veci Kopecký proti Slovensku, číslo sťažnosti 44912/98 z 28. septembra 2004 podáva výklad k právnej úprave Slovenskej republiky, avšak rozsudok ESĽP vo veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku číslo sťažnosti 19233/91 a 19234/91 z 29. mája 1997 sa zaoberá porušením právnej povinnosti Grécka voči sťažovateľom. V tejto súvislosti poukázal na to, že aj pre súdy v danom prípade platí vymedzený príkaz v článku 2 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy v jej medziach a v rozsahu ako aj spôsobom, ktorý ustanoví zákon. V nadväznosti na žalobcom odkazované rozhodnutia všeobecných súdov ČR, nálezy Ústavného súdu ČR týkajúce sa obdobných vecí, z obsahu ktorých vyplýva, že išlo o rozhodnutia v obdobných veciach, zdôraznil, že nie je známe, že by v obdobných veciach právny názor už prezentoval Ústavný súd Slovenskej republiky alebo Najvyšší súd Slovenskej republiky.

2.2. Návrh na prerušenie konania v danom spore do právoplatného skončenia konaní vedených Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 10C/197/2012, 21C/112/2012, 8C/157/2012, 16C/16/2013, 11C/183/2013, 4C/196/2012, 16C/178/2014 súd prvej inštancie zamietol z dôvodu, že na prerušenie konania nebol daný dôvod podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p, keď nejde o konania, v ktorých sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu v prejednávanej veci, ako o konania, na ktoré by dal podnet.

2.3. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a v spore úspešnej žalovanej ich náhradu nepriznal, nakoľko jej žiadne trovy nevznikli.

3. Na odvolanie žalobcu do zamietajúceho výroku vo veci samej Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 25. apríla 2017 sp. zn. 8Co/658/2015 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil; vyslovil, že žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že v posudzovanej veci vykonal súd prvej inštancie všetko dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností významných pre posúdenie dôvodnosti podanej žaloby, ktorou sa žalobca domáhal zaplattenia náhrady nemajetkovej ujmy, ako aj na posúdenie opodstatnenosti tvrdení, ktoré uvádzala žalovaná na svoju obranu, zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správny skutkový záverom a na ich základe následne vyvodil aj správny právny záver, že v danej veci neboli splnené podmienky vzniku nároku žalobcu na zaplattenie sumy 6 000 €, ako náhrady nemateriálnej ujmy podľa zákona č. 119/1990 Zb., zákona č. 58/1969 Zb., avšak ani ako náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej na základe čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, čl. 36 ods. 3 Listiny základných práva slobôd a čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Na zdôraznenie jeho správnosti v nadväznosti na obsah dovolacích námietok zdôraznil, že z ustanovenia § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. nepochybne vyplýva, že citované ustanovenie nárok na odškodnenie výslovne náhradu nemajetkovej ujmy nezahŕňa. Pokiaľ ide o zákonom predvídaný (prípustný) rozsah odškodnenia, žalovaný bol zo strany žalobcu (správne má byť žalobca bol zo strany žalovanej pozn. dovolacieho súdu) v zmysle § 24 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. jednorazovo odškodnený peňažnou sumou spolu vo výške 548,36 eur, pozostávajúcou z náhrady za stratu na zárobku, náhrady trov trestného konania, náhrady trov výkonu väzby i výkonu trestu odňatia slobody. Odškodnenie nemajetkovej ujmy na základe citovaného ustanovenia zákona za daného stavu nemožno rozhodnutím súdu priznať aj napriek tomu, že v § 23 sú jednotlivé nároky uvádzané len príkladmo. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že účelom zákona č. 119/1990 Zb. bolo najmä zrušiť odsudzujúce rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách, zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodit' dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali. V uvedenom kontexte je potrebné vychádzať z toho, že hoci primerané hmotné

odškodnenie má nezanedbateľnú materiálnu stránku, ide skôr o symbolické odškodnenie, ktoré nadväzuje na základné zadosťučinenie morálne. Je pritom nepochybné, že citovaný zákon je voči ďalším právnym predpisom upravujúcim odškodňovanie neprávom odsúdených osôb (napr. zák. č. 58/1969 Zb., zákon č. 504/2014 Z.z.) predpisom špeciálnym, a preto má jeho právna úprava pred týmito všeobecnými úpravami prednosť. Z uvedeného potom možno dospieť k záveru, že ak by mal zákonodarca v úmysle odškodniť rehabilitované osoby aj za utrpenú nemajetkovú ujmu, bol by tento nárok v zákone upravený výslovne. Nakoľko sa tak nestalo, nemožno túto právnu úpravu za stavu, keď v zmysle čl. 46 ods. 3, 4 Ústavy SR má každý právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu a orgánu verejnej správy alebo ich nesprávnym úradným postupom, za podmienok ustanovených zákonom, považovať za rozpornú s ústavne zaručenými právami. Podľa čl. 51 ods. 1 Ústavy SR sa totiž týchto práv možno domáhať len v mediách zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. Odvolací súd sa v tejto súvislosti v plnej miere stotožňuje s právnymi závermi vyslovenými Krajským súdom v Bratislave v rozsudku zo dňa 29.11.2011, sp. zn. 8Co/85/2011.

3.1. Pokiaľ žalobca v odvolaní poukazoval na to, že zásady z rozsudku ESĽP zo dňa 29.5.1997 vo veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku sú aplikovateľné vo všetkých krajinách, ktoré rešpektujú autoritu ESĽP, a že práve tento rozsudok je podkladom pre priznanie náhrady nemateriálnej ujmy aj v jeho prípade, lebo bol nezákonne väznený z rovnakých dôvodov ako páni Tsirlis a Kouloumpas, odvolací súd uvádza, že v predmetnom rozhodnutí ESĽP vzhľadom na porušenie čl. 5 ods. 5 Dohovoru (každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie) v tom, že Grécko neposkytlo sťažovateľom žiadnu kompenzáciu za obmedzenie osobnej slobody, ktoré bolo realizované v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. a/ Dohovoru; Grécko je pritom na rozdiel od SR členom Rady Európy od r. 1949 a jeho národné právo priznalo v roku 1975 Svedkom Jehovovým štatút „známeho náboženstva“ a na základe neskoršieho zákona oslobodilo duchovných uznávaných náboženstiev od vojenskej služby. Z uvedeného je tak zrejmé, že aplikácia záverov rozhodnutia ESĽP vo veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku z dôvodu skutkovej i právnej odlišnosti od preskúmvanej veci neprichádza do úvahy. To platí i pokiaľ ide o žalobcom odkazované rozhodnutia súdov Českej republiky; ktorými súd v zmysle § 193 CSP nie je viazaný; keď prax českých súdov, ktoré v obdobných prípadoch priznávali aj odškodnenie nemajetkovej ujmy, nemožno považovať za správnu, pričom i Ústavný súd ČR v Stanovisku pléna zo dňa 25.11.2014, sp. zn. Pl. ÚS- st. 39/14 konštatoval, že nárok na nemateriálnu ujmu podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru vzniká iba za predpokladu, že k zásahu do osobnej slobody dotknutej osoby došlo, resp. tento zásah bol ukončený až potom, čo sa tento medzinárodný Dohovor stal pre ČR (rovnako aj pre SR) záväzný (t.j. od 18.3.1992) s tým, že okamih účasti tejto osoby na rehabilitácii z tohto pohľadu nie je relevantný, a námietky uvádzané žalobcom v odvolaní tak nemôžu obstáť. Obsah odvolania žalobcu teda nie je spôsobilý spochybníť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích dôvodov v ňom uvedených, keď ani v odvolacom konaní neboli zistené také rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje zamietajúce rozhodnutie.

4. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). V dovolaní namietal, že Krajský súd v Bratislave v obsahove zhodných veciach rozhodol v prospech žalobcov (viď rozsudok z 9. júna 2016 sp. zn. 9Co/344/2014 vo veci Dušana Kurišku, rozsudok z 25. októbra 2016 sp. zn. 14Co/463/2015 vo veci Zuzany Matejovej), zatiaľ čo v danom prípade rozhodol v neprospech žalobcu. Najvyšší súd Slovenskej republiky k tomu doteraz nezaujal stanovisko. Žalobca poukázal na to, že žalobou sa domáhal náhrady nemateriálnej ujmy za nezákonné väznenie za minulého režimu. Nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu uvedeného v napadnutom rozsudku, že odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v platnom znení, má byť len „symbolické“, pretože podľa § 1 citovaného zákona má byť „primerané“ (primerané nie je, keď podľa § 23 ods. 1 písm. a/ zákona č. 119/1990 Zb. sa vypláca iba 83 € ako mesačná náhrada za stratu na zárobku, ak minimálna mzda činí 435 € mesačne). Výtýkal odvolaciemu súdu, že odmietol odkaz na rozsudok ESĽP z 29. mája 1997 vo veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku s tým, že Grécko odmietlo menovaným poskytnúť akékoľvek odškodnenie, zatiaľ čo žalobca isté odškodnenie dostal. Podľa uvedeného rozsudku ESĽP (rovnako ako jeho ďalších rozsudkov) zahrňuje odškodnenie tri zložky: 1. náhradu hmotnej škody, 2. náhradu nemateriálnej ujmy, 3. náhradu nákladov právneho zastúpenia. V danom prípade 1. a 3. zložka bola

žalobcovi priznaná. Nie je preto žiadny dôvod žalobcovi odopierať 2. zložku s argumentáciou, že Tsirlisovi a Kouloumpasovi prináleží len preto, že Grécko im nechcelo priznať vôbec nič. Mal za to, že rozsudok vo veci Tsirlis a Kouloumpas je aplikovateľný i v danej veci [(napríklad nálezy Ústavného súdu ČR z 13. júla 2006 sp. zn. I. ÚS 85/04 vo veci Josefa Choděry, či z 5. novembra 2013 sp. zn. IV. ÚS 500/13 vo veci Anny Pospíšilovej) vid' www.nsoud.cz]. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil, žalobe vyhovel a žalobcovi priznal náhradu trov konania.

5. Žalovaná sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrila.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 424 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 prvá veta CSP) rozhodnutia odvolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

9.2. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

10.2. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v

konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Najvyšší súd zastáva názor, podľa ktorého ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou strany vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (porovnaj tiež rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 2/2017, ako aj uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 86/2017, sp. zn. 6 Cdo 149/2017).

13. V danom prípade dovolateľ podal dovolanie, v ktorom spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 431 až 435 CSP neuviedol, z čoho vyvodzuje jeho prípustnosť a dovolacie dôvody nevymedzil tak, ako to predpokladajú uvedené ustanovenia CSP. V prípade takéhoto dovolania (t.j. dovolania, v ktorom absentuje vymedzenie dovolacích dôvodov) súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania; jediný prípad, v ktorom súd výnimočne vedie dovolateľa k tomu, aby svoje dovolanie niečím doplnil alebo nedostatok dovolania v dovolacom konaní odstránil, vyplýva totiž z ustanovenia § 436 ods. 1 CSP.

14. Dovolateľ v dovolaní nevystihol niektorý pojmový znak významný z hľadiska zadefinovania procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP. Aj pri posudzovaní dovolania podľa obsahu (článok 11 CSP) nie je zrejmé, či dovolateľ vôbec namieta existenciu procesnej vady zmätočnosti uvedenej v § 420 CSP. Dovolací dôvod teda nie je vymedzený spôsobom zodpovedajúcim § 431 CSP.

15. Na základe argumentácie a formulácií obsiahnutých v dovolaní možno posúdiť (článok 11 CSP a § 124 ods. 1 CSP), že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

16. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Ak takáto konkretizácia uplatneného dovolacieho dôvodu súdu chýba, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené a založiť svoje rozhodnutie na domnienke o tom, ktorú právnu otázku má dovolateľ na mysli a v tejto súvislosti vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP.

17. Žalobca vo vzťahu k nesprávnomu právnomu posúdeniu veci uviedol, „že dôvodom dovolania je skutočnosť, že Krajský súd v Bratislave v obsahove zhodných veciach rozhodol v prospech žalobcov (rozsudok z 9.6.2016 sp. zn. 9Co/344/2014 vo veci Dušana Kuriška, rozsudok z 25.10.2016 sp. zn. 14Co/463/2015 vo veci Zuzany Matejovej), zatiaľ čo v jeho prípade rozhodol v jeho neprospech. Najvyšší súd SR k tomu doteraz nezaujal stanovisko. Žalobca má za to, že argumentácia v týchto rozhodnutiach je priliehavá i na jeho prípad. Žalobca sa domáhal náhrady nemateriálnej ujmy za

nezákonné väznenie za minulého režimu. V napadnutom rozsudku sa uvádza, že odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. v platnom znení, má byť len „symbolické“. To však nie je pravda. Podľa § 1 ods. 1 citovaného zákona má byť „primerané“. (A „primerané“ nie je, keď podľa § 23 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona sa vypláca len 83 € ako mesačná náhrada ušlého zárobku, ak minimálna mzda činí 435 € mesačne). Krajský súd v napadnutom rozsudku odmietol odkaz na rozsudok ESLP z 29.5.1997 vo veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku s tým, že Grécko odmietlo menovaným poskytnúť akékoľvek odškodnenie, zatiaľ čo žalobca isté odškodnenie dostal“. Podľa jeho názoru táto argumentácia odvolacieho súdu neobstojí. V kontexte uvedeného i keď žalobca dovolanie formálne odôvodňuje nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 CSP, žalobca v dôvodoch svojho dovolania nepoukazuje na to, že by rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP) a právnu otázku zásadného významu ani nijak neformuluje. Ako bolo už uvedené vyššie, sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci však významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

18. Je nepochybné, že dovolateľ podal dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP, čo však zakladá dôvod pre odmietnutie takéhoto dovolania.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd jeho dovolanie ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. f/ CSP).

20. V dovolacom konaní úspešnej žalovanej najvyšší súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej žiadne nevznikli.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.